

آنچه که باید درباره جرم عقیم و جرم محال بدانید!

جرم عقیم حالتی است که در آن، مرتکب جرم عملیات اجرایی جرم را آغاز می‌کند و به پایان می‌رساند، اما به‌خاطر علل خارجی نتیجه موردنظر فاعل محقق نمی‌شود.

جرم عقیم حالتی است که در آن، مرتکب جرم عملیات اجرایی جرم را آغاز می‌کند و به پایان می‌رساند، اما به‌خاطر علل خارجی نتیجه موردنظر فاعل محقق نمی‌شود. به عبارت دیگر، فاعل تمام تلاش خود را برای رسیدن به نتیجه به کار می‌گیرد، اما بنا به عللی که خارج از اراده اوست، نتیجه موردنظر حاصل نمی‌شود. برای مثال علی قصد کشتن حسین را دارد. برای این کار اسلحه تهیه می‌کند و شبانه به تعقیب حسین می‌رود. در جایی خلوت اسلحه را به سمت وی نشانه می‌گیرد، اما به دلیل لغزش دست تیر به خطا می‌رود و به حسین نمی‌خورد. در این مثال، علی تمام تلاش خود را برای کشتن حسین انجام می‌دهد، اما به دلیل لغزش دست که عاملی خارج از اراده او می‌باشد، مقصود او حاصل نمی‌شود و حسین زنده می‌ماند. در این حالت گفته می‌شود که علی مرتکب جرم عقیم قتل شده است.

به گزارش «تابناک» جرم عقیم و جرم محال (اقدامات مجرمانه بی بهره) اقداماتی است که فاعل بر خلاف مورد شروع به جرم که در نیمه راه متوقف می‌شود، مسیر مجرمانه را به طور کامل طی می‌نماید، اما نتیجه ای از عملیات عاید او نمی‌شود و بزهدکار علیرغم پایان کلیه عملیات، به موفقیت نهائی نمی‌رسد که نتیجه این امر وقوع جرائم عقیم و محال است.

جرم محال دو دسته است: الف) نسبی ب) مطلق

الف) محال نسبی:

زمانی است که امکان وقوع جرم در شرایط عادی وجود داشته، ولی در آن شرایط امکان تحقق نباشد مانند دست کردن در جیب خالی فرد (محال نسبی از لحاظ موضوعی)

باز کردن گاو صندوق خالی بانک (محال نسبی از لحاظ موضوعی) اقدام به سقط جنین زن باردار با ادویه ناکافی (محال نسبی از لحاظ وسیله)

ب) محال مطلق:

در آن حالت تصور وقوع جرم امکان پذیر نیست مانند شلیک به جسد (مطلق از لحاظ موضوع) استفاده از آب به جای سم (مطلق از لحاظ وسیله)

اقدام به سقط جنین زنی که اصلاً باردار نیست (مطلق از لحاظ موضوع)

علت عدم تحقق نتیجه در جرم عقیم، عوامل شخصی یا عوامل طبیعی می‌باشد. بدین معنی که باید وسیله ی جرم کافی و کامل بوده و موضوع جرم هم وجود داشته باشد و در این حالت به خاطر عدم مهارت نتیجه ای از عمل خود نگیرد.

پس در صورتی که در موضوع یا وسیله ی جرم خللی باشد باید جرم را محال دانست.

باید دقت داشت که جرم عقیم با شروع به جرم و جرم محال اشتباه گرفته نشود. تفاوت جرم عقیم و جرم محال در این است که در جرم محال وقوع نتیجه به جهات مادی که مرتکب از آن بی اطلاع بوده، اساساً غیرممکن است. این در حالی است که امکان وقوع نتیجه در جرم عقیم وجود دارد، منتها به دلایلی خارج از اراده فاعل نتیجه محقق نمی‌شود. تفاوت شروع به جرم با جرم عقیم در این است که در شروع به جرم، عملیات اجرایی نیمه تمام می‌ماند و به واسطه ی آن نتیجه محقق نمی‌شود، اما در جرم عقیم عملیات اجرایی به طور کامل صورت می‌گیرد، منتها بنا به عللی خارج از اراده ی فاعل نتیجه محقق نمی‌شود.

تطبيق شرایط جرم عقیم بر بزه سرقت

حال، برای این که تعریف جرم عقیم برای تان روشن تر شود، آن را در مورد سرقت مورد بررسی قرار می دهیم.

جرم سرقت مشتمل بر دو قسم است: سرقت حدی و سرقت تعزیری.

جرم عقیم سرقت به این صورت واقع می شود که فرد عملیات اجرایی سرقت را انجام دهد، اما نتیجه که ربودن مال دیگری است، محقق نشود. برای مثال فردی به قصد سرقت شبانه در خودرویی را باز می کند و رادیوپخش آن را برمی دارد و در کیفش می گذارد، اما هنگام فرار ناگهان صاحب ماشین سر می رسد و هنگامی که مرتکب قصد فرار دارد، رادیوپخش از کیف به بیرون پرتاب می شود. در اینجا مرتکب عملیات اجرایی سرقت را انجام داده و رادیوپخش را از ماشین خارج کرده است، اما به دلیل رسیدن صاحب خودرو که خارج از اراده ی او بوده، نتیجه محقق نشده و نتوانسته مال موردنظر را تصاحب کند و با خود ببرد.

اگر سرقت حدی به طور عقیم واقع شود، مجازات آن مطابق بند ب. ماده ۱۲۲ قانون مجازات اسلامی، در بار اول و دوم حبس تعزیری درجه ی پنج و در بار سوم و چهارم مطابق بند الف. همان ماده، حبس تعزیری درجه چهار است. در سرقت تعزیری نیز اگر جرم به طور عقیم واقع شود، مجازات آن بسته به میزان مجازات سرقت مورد نظر (به ترتیب مقرر در مواد ۶۵۱ الی ۶۶۷ قانون تعزیرات) مطابق بند های سه گانه ی ماده ۱۲۲ تعیین می شود.